

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

03 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Tulbure Vladislav cu avocatul acestuia, Marian Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Tulbure Vladislav xxxx xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.12.2018 – 16.12.2019;

Instanța de apel: 22.01.2020 – 18.06.2020;

Instanța de recurs: 24.09.2020 – 03.03.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 16 decembrie 2019, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Tulbure Vladislav a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.157 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 25 000 lei.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul lui Tulbure Vladislav în beneficiul lui Bogasieru Efrosenia, a prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 22 694 lei și suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

A fost dispusă încasarea de la Tulbure Vladislav în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 768 lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că, Tulbure Vladislav la data de 16.10.2018, aproximativ la ora 20.00, se afla în gospodăria lui Crăciun Grigore, în xxxx xxxx. A observat că concubina sa, Cataraga Maria, se certa cu Bogasieru Efrosinia, prima fiind agresată de ultima, aflându-se pe pragul casei din gospodăria data. Fiind indignat de cele petrecute și dorind să intervină în conflictul vizat supra, pentru a-l aplana, în lipsa intenției directe, nedându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, totodată, neprevăzând

urmările lor, dar admitând în mod neglijent survenirea acestora, intenționat a îmbrâncit-o de la spate pe Bogasieru Efrosinia, urmare a cărui fapt ultima a pierdut echilibrul, a căzut pe treptele scării lovindu-se cu piciorul drept de o suprafață dură. Ca rezultat al acțiunilor violente comise din neglijență de către Tulbure Vladislav, părții vătămate, Bogasieru Efrosinia, i-au fost cauzate leziuni corporale în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect dur contondent, sau în urma căderii de la înălțimea propriului corp sau o înălțime mai mare, cu o accelerare adăugătoare a corpului sau îmbrâncelii, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.201824D0152 din 28.12.2018, se califică drept vătămări corporale medii, cu dereglarea sănătății de lungă durată.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Ion Marian în numele inculpatului, solicitând casarea acesteia, în latura civilă, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie diminuată încasarea prejudiciului material până la suma de 4 425,98 lei cât și cuantumul prejudiciului moral până la suma de 3 000 lei.

În motivarea apelului a invocat dezacordul cu încasarea din contul lui Tulbure Vladislav în beneficiul lui Bogasieru Efrosenia, a prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 22 694 lei și suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Apelantul a menționat că conform bonurilor anexate de către partea vătămată în acțiunea civilă, aceasta într-adevăr a avut careva cheltuieli în sumă de 4 425,98 lei.

Cu referire la încasarea prejudiciului moral, apărătorul a invocat că, suma de 20 000 lei este exagerată, or aceasta urmează a fi diminuată până la suma de 3 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2020, a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a menționat că prezenta cauză a fost judecată de către prima instanță conform procedurii prevăzute de art.364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale, conform cererii depuse personal până la începerea cercetării judecătorești de către inculpat.

Instanța de apel a menționat că, analizând materialele cauzei, în raport cu normele relevante la caz, a constatat că, instanța de fond a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art.364¹ alin.(1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, n-a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că, nu poate fi reținută o altă situație de fapt decât cea reținută de către prima instanță.

Din materialele cauzei penale rezultă că, partea vătămată Bogasieru Efrosenia, a depus acțiune civilă încă până la depunerea cererii de examinare în procedură simplificată de către Tulbure Vladislav, solicitând încasarea de la ultimul a prejudiciului material în sumă de 22 919 lei, a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1 020 lei (f.d.115-118).

Subsidiar, instanța de apel a indicat că, prejudiciul material constă din: cheltuieli pentru procurarea medicamentelor și de deplasare către instituțiile medicale în sumă de 9 419 lei; cheltuieli pentru plata unei bone care îngrijea de ea, persoana bolnavă și gospodărie în mărime de 13 500 lei.

În consecință instanța de apel a conchis că, instanța de fond corect a dispus încasarea din

contul lui Tulbure Vladislav în beneficiul lui Bogasieru Efrosenia, a prejudiciului material în sumă de 22 694 lei și a prejudiciului moral cauzat în mărime de 20 000 lei, iar în rest acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, or argumentele invocate de partea apărării precum că, suma pentru achitarea bonei în mărime de 13 500 lei dispusă de instanță nu este justificată, deoarece conform explicației anexate la materialele cauzei (f.d.148-149) se atestă că bona Pîrțac Eugenia a primit de la Bogasieru Efrosenia salariu stabilit în mărime de 3 000 lei lunar pentru că a îngrijit-o pe ultima și pe feciorul acesteia, Bogasieru Grigore, invalid de gradul I (f.d.143, 146, 147) timp de 4,5 luni, cât și de îngrijirea gospodăriei pe timp de iarnă nu pot fi reținute.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că, partea vătămată în urma vătămarilor fiind cu piciorul în ghips și pe timp de iarnă nu a avut posibilitatea de a se deplasa, și astfel fiind lipsită atât ea, cât și feciorul invalid de gr. I necesita de îngrijirea ultimei, prin urmare fiind necesar ajutorul persoanei a treia care să-i ajute la treburile casnice, astfel, fiind justificate cheltuielile pe care le-a avut partea vătămată Bogasieru Efrosenia.

Instanța de apel a considerat nefondate argumentele apărării precum că mărimea prejudiciului moral încasat de instanță în mărime de 20 000 lei este exagerat, invocând că inculpatul este de acord să achite doar suma de 3 000 lei, deoarece suma încasată este exagerată și nu a fost dovedit în cuantumul cerut, nu poate fi reținut, deoarece părții vătămate Bogasieru Efrosenia în urma vătămarilor cauzate de către inculpatul Tulbure Vladislav, i-au fost cauzate emoții negative, a fost frustrată și până în prezent nu și-a revenit de la șocul în urma traumei primite, ea fiind în imposibilitate să îngrijească de copilul ei, Bogasieru Grigore, invalid de gradul I.

Subsidiar, instanța de apel a indicat că cuantumul prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei, este echitabil ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului, iar argumentul apărării privind disponibilitatea inculpatului de a achita suma de 3 000 lei nu poate fi reținut, deoarece acesta este disproporționat de mic ținând cont de stresul și suferințele fizice și psihice prin care a trecut partea vătămată.

Prin urmare, instanța de apel a statuat că instanța de fond corect s-a expus asupra acțiunii civile înaintate de partea vătămată Bogasieru Efrosenia considerând că suma de 22 694 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, sunt echitabile și care aduc satisfacție părții vătămate.

5. Nefiind de acord cu soluțiile instanțelor de fond, a declarat recurs ordinar inculpatul Tulbure Vladislav cu avocatul acestuia, Marian Ion, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie diminuată încasarea prejudiciului material până la suma de 4 425,98 lei cât și cuantumul prejudiciului moral până la suma de 3 000 lei.

În motivarea recursului declarat au menționat că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată în partea menținerii sentinței în latura civilă, recurenții consideră că acordarea sumei de 20 000 lei părții vătămate, drept recompensă pentru prejudiciul moral este exagerată.

De asemenea, recurenții menționează că instanța de apel la stabilirea cuantumului daunelor morale trebuia să se ghideze și de următoarele criterii: starea familiară și materială a acestuia, precum și în dependență de salariu mediu pe economie în Republica Moldova.

Subliniază că, conform bonurilor anexate de către partea vătămată în acțiunea civilă, aceasta într-adevăr a avut careva cheltuieli în sumă de 4 425,98 lei, dar nu în sumă 22 694 lei.

6. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarant, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul cererii de recurs, se constată că recurenții fac trimitere la temeiul de casare stipulat de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, însă nu aduc careva argumente ce l-ar fonda, pledând pentru desființarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea soluționării acțiunii civile, cu respingerea solicitărilor privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Bogasieru Efrosenia a prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei și a prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 22 694 lei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal atestă că motivul și temeiul de recurs invocat de către recurenți, nu și-a găsit confirmarea, în speță nefiind constată eroarea de drept invocată. Tot aici, Colegiul penal menționează, că argumentele din recurs preponderent sunt aceleași care au fost invocate și în cererea de apel, în privința cărora instanța de apel s-a pronunțat în mod argumentat și detaliat și reiterarea cărora nu o consideră necesară.

Pentru a statua asupra acestei soluții, s-au avut în vedere următoarele raționamente.

Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspunderea delictuală a persoanei responsabile potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Prejudiciul solicitat de partea civilă trebuie să reprezinte o consecință directă a infracțiunii deduse judecății, atât în cazul pretinderii recuperării prejudiciului material, cât și celui moral.

La caz, inculpatul, prin acțiunile sale, a cauzat suferințe psihice părții vătămate Bogasieru Efrosenia.

Mai mult, cauza penală privindu-l pe Tulbure Vladislav a fost judecată în procedura simplificată reglementată de art.364¹ Cod de procedură penală. La originea inițierii unei atare proceduri, de fiecare dată, se află înscrisul autentic al inculpatului, care manifestă dorința de a beneficia de judecarea abreviată a cauzei în privința sa și de redozarea pedepsei, recunoscând în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Colegiul penal relevă faptul că, în cadrul procedurilor judiciare simplificate minimul de garanții care poate fi acordat părții vătămate este: 1) dreptul de a fi informat referitor la condițiile procedurii simplificate, data, locul și ora ședinței de judecată în care se va examina cauza; 2) dreptul de a fi prezent în cadrul ședinței de judecată în care se va judeca cauza în baza probelor administrate în faza de urmărire penală; și factorul esențial 3) dreptul de a deveni parte civilă cu posibilitatea de a propune administrarea probelor.

Urmează de reținut faptul că examinarea acestei cauze în procedură simplificată nu exclude asigurarea unor garanții părții vătămate, una dintre acestea fiind recuperarea prejudiciilor cauzate prin infracțiunea săvârșită. Prin alte cuvinte, faptul judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, nu îl scutește pe inculpat de răspunderea civilă. În acest sens, prevederile alin.(5) art.364¹ Cod de procedură penală stabilesc, în mod expres, că în caz de admitere a cererii, judecătorul explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare.

În conformitate cu art.387 alin.(1) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

În speță, prima instanță a conchis asupra admiterii parțiale a acțiunii civile înaintată de partea vătămată Bogasieru Efrosenia, dispunând încasarea din contul inculpatului Tulbure Vladislav în beneficiul lui Bogasieru Efrosenia suma de 22 694 lei, cu titlu de prejudiciul material și suma de 20 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

Colegiul penal consideră că instanța de apel la menținerea soluției primei instanțe, corect a interpretat și aplicat prevederile art.219 alin.(1), 221 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, astfel dispunând încasarea din contul lui Tulbure Vladislav în beneficiul lui Bogasieru Efrosenia, a prejudiciului material în sumă de 22 694 lei și a prejudiciului moral cauzat în mărime de 20 000 lei, dat fiind că părții vătămate, Bogasieru Efrosenia, i-au fost cauzate leziuni corporale în rezultatul acțiunilor violente comise din neglijență de către Tulbure Vladislav, iar în urma vătămarilor fiind cu piciorul în ghips și pe timp de iarnă nu a avut posibilitatea de a se deplasa, și astfel necesitând atât ea, cât și feciorul invalid de gr. I, de îngrijire, prin urmare fiind necesar ajutorul persoanei a treia care să-i ajute la treburile casnice.

Astfel, prima instanță ținând cont de circumstanțele cazului, și anume că conform explicației anexate la materialele cauzei (f.d.148-149) se atestă că bona Pîrțac Eugenia a primit de la Bogasieru Efrosenia salariu stabilit în mărime de 3 000 lei lunar pentru că a îngrijit-o pe ultima și pe feciorul acesteia, Bogasieru Grigore, invalid de gradul I (f.d.143, 146, 147) timp de 4,5 luni, cât și de îngrijirea gospodăriei pe timp de iarnă, corect a dispus încasarea a prejudiciului material în sumă de 22 694 lei.

Cu referire la alegațiile recurenților privind diminuarea cuantumului prejudiciului moral până la suma de 3 000 lei, Colegiul penal notează că vizavi de aprecierea cuantumului prejudiciului moral, care ar aduce o satisfacție echitabilă părții vătămate pentru suferințele cauzate acesteia prin infracțiunea comisă de inculpat, instanța de recurs apreciază că, despăgubirea acesteia în valoare de 20 000 lei este una compensatorie.

Prin urmare, corect a fost notat că întinderea prejudiciului moral nu poate fi cuantificată potrivit unor criterii matematice sau economice, astfel încât, în funcție de împrejurările concrete ale speței, statuând în echitate, instanța de judecată urmează să acorde despăgubiri apte să constituie o satisfacție echitabilă.

În același sens, se menționează că, în temeiul art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Totodată, este important de a specifica că, atunci când partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal, or nu există careva impedimente la stabilirea cuantumului acestuia, întrucât reieșind din circumstanțele cauzei, partea urmează a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate.

La caz, instanța de apel, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, a luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, cum sunt situația materială și familială a persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

La caz, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, în calitate de compensare a suferințelor cauzate prin infracțiune, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.1398, 1422 Cod civil, precum și celor conținute în art.1423 Cod Civil, care prevăd că: *„mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.”*

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă, ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, instanța de apel a luat în considerare suferințele cauzate părții vătămate prin fapta săvârșită de inculpat, ținând seama de toate consecințele acesteia, așa cum rezultă din actele anexate cauzei, și a adoptat o soluție corectă pe caz, prin menținerea soluției primei instanțe. De aceea, solicitarea recurenților privind diminuarea cuantumului prejudiciului moral, sunt vădit nefondate.

Analizând decizia atacată, Colegiul penal conchide că, instanța de apel la judecarea apelului apărării, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, respectând prevederile art.art.414 alin.(1), (5) și 417 alin.(8) Cod de procedură penală, în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct.4.1. din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Totodată, Colegiul penal reține faptul că, argumentele invocate de recurenți, au fost obiect de studiu la judecarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel (*motivele recursului ordinar invocat fiind identice cu cele din cererea de apel*), asupra cărora instanțele de fond la acest capitol sau expus just și întemeiat.

Mai mult, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiuri de a pune la îndoială corectitudinea concluziilor instanței de apel în motivarea soluției sale - nu se identifică și pentru a evita repetări inutile, le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61*), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de recurenți, nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului, impunându-se dispunerea inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Tulbure Vladislav cu avocatul acestuia, Marian Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2020, în cauza penală în privința lui *Tulbure Vladislav xxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 16 aprilie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena